

MR 19

Asbjørn Moen

~~Myr 29a~~

VURDERING AV VERNEVERDIGE LÅGLANDSMYRER I NORDRE DEL AV HEDMARK.

FORELØPIG RAPPORT TIL MILJØVERNDEPARTEMENTET

av Asbjørn Moen,
Universitetet i Trondheim,
Det Kgl. Norske Videnskabers Selskab, Museet,
Botanisk avdeling, september 1976.

De indre deler av Østlandet tilhører noen av de mest kontinentale deler av Fennoscandia. De klimatiske forhold har gjort at myrdannelsen så godt som bare skjer ved gjenvoksning (gjenvoksningsmyr) i de lågereliggende områder (dvs. under ca. 500 m o.h.). I høgereliggende områder fins også forsumpningsmyrer og i høgdeområdet 700-1.000 m o.h. fins store myrarealer med bl.a. bakemyrer. Utvalget av verneområder ved arbeidet med en landsplan for myrreservater er stort i dette høgdeområdet. Dessuten har myrer i dette høgdeområdet ikke vært så utsatt for inngrep som låglandsområdene. Låglandsmyrer er det få igjen av, og det haster med å få vernet de mest verneverdige.

I låglandet i de indre deler av Østlandet er det to hovedtyper av myr som det har særlig interesse å få vernet i vår landsplan for myrreservater.

1. Store flatmyrer med innslag av fukt-skog/sumpskog. Selsmyrene i Gudbrandsdalen (jfr. s. 60 hos Flatberg 1971) og Østamylene i Rendalen (jfr. s. 61 hos Moen 1970) er typiske eksempler. Begge myrene er/var unike i vernesammenheng, men likevel synes det umulig å få vernet et tilstrekkelig areal til at myrene kan beholdes intakt. Selsmyrene er for flere år tilbake sterkt grøftet. Østamya er enda ikke grøftet, men dette synes nært forestående. Stormyra i Tynset har ikke samme verneverdi som Østamya, men Stormyra er den som kommer nærmest. Stormyra har gjennomgående rikere

myrvegetasjon enn Østamyra, og flere av de sjeldneste myrplantene er felles. I forhold til Østamyra mangler Stormyra noen arter og samfunn, særlig gjelder dette fukt/sumpskogssamfunn. Når Østamyra unntas, fins det ikke gode vernealternativer til Stormyra.

2. Eksentriske høgmyrer. Denne myrkomplekstypen fins godt utvikla i låglandet noen steder på Østlandet (særlig i Solør-området). I Tynset fins to nordlige utløpere av denne typen, Storrøstfloen i Brydalen og Langmyra på grensa mellom Tynset og Rendal. Minst en av disse myrene bør være med i vår landsplan for myrreservater. Storrøstfloen i Brydalen er størst og er mest variert. Langmyra representerer den mest typiske låglandsmyr, og denne myra er overveiende ombrotrof. Det foreslås at en søker å verne begge myrene.

Metoder, kriterier o.l. ved arbeidet med myrreservatplanen er redegjort for hos Moen (1973). På de neste sidene følger en summarisk beskrivelse av de tre myrene. Krysslister og annet materiale oppbevares ved DKNVS, Museet, Botanisk avdeling.

Sitert litteratur:

- Flatberg, K.I. 1971. *Myrundersøkelser i fylkene Vestfold, Buskerud, Telemark og Oppland, sommeren 1970. Rapport i forbindelse med naturvernrådets landsplan for myrreservater og IBP-CT-Telma's myrundersøkelser i Norge.* K. norske Vidensk. Selsk. Mus. 61 s. (stensiltrykk), 66 pl.
- Moen, Asbjørn 1970. *Myrundersøkelser i Østfold, Akershus, Oslo og Hedmark. Rapport i forbindelse med Naturvernrådets landsplan for myrreservater og IBP-CT-Telma's myrundersøkelser i Norge.* K. norske Vidensk. Selsk. Mus. Trondheim 90 s. (stensiltrykk), 22 pl.
- Moen, Asbjørn 1973. *Landsplan for myrreservater i Norge. Norsk geogr. Tidsskr. 27: 173-193.*

Hed. Tynset. Stormyra. N. for Auma.

UTM: NQ 86-87,01-04

Kbl. (M711): 1619 III og IV

Høgde o.h.: 475 m

Flyb. 1404 D 9

Areal: 1.500 da

Unders./notat: Oppsøkt 1.8.-72 av O. Gjærevoll, A. Moen.

Oppsøkt 29.7.-74 av A. Moen.

Kryssliste: 1.8.-72 O.Gjærevoll, A. Moen. 29.7.-74 A. Moen.

Litteratur:

Vernestatus/verdi: 1b.

Komplekstype/struktur: Flatmyr. Veksler mellom store åpne og store trebevokste partier. Også fuktiskogar dekker store arealer.

Flora Carex laxa og C. tenuiflora fins flere steder på myra, bl.a. ved St. Åbbortj. Begge artene har bare 2-3 lokaliteter i Sør-Norge, bla. er de kjent fra Østamylene. Av andre interessante arter: Carex capitata (flere lokaliteter), C. globularis (i myrkanten), C. livida (dels dominerende), Dactylorhiza incarnata (vanlig), Succisa pratensis, Sphagnum wulfianum (flere lok.) og Splachnum luteum. I kanten mot Glomma står Salix daphnoides som her er nær sin nordgrense.

Vegetasjon: Store åpen myrpartier har rik vegetasjon av mykmattekarakter. Ofte fins små tuver med furu vekslende med rik mattevegetasjon. Store partier er tørrere og lettere bevokst med furu, og det fins både rik og fattig skogsmyrvegetasjon. Omkring tjerna i S finns store fuktiskogarealer, og ut mot Glomma finns løvskoger.

Inngrep: I S og V (mot Glomma) er det endel arealer i myrkanten som er grøfta. Dessuten går det 2-3 små grøfter fra vestkant av myra og tjerna, og ut i Glomma. Jernbanen går i østkant, og i N er det veg og en liten flyplass i kanten. De nevnte inngrep påvirker små deler av myra og har liten betydning for verneverdien av selve myra. Kantskogene mot Glomma er derimot sterkt påvirket, men delvis er det tidligere slatte- og beitelandskapet under gjengroing.

Div.: Hele arealet vest for jernbanen med unntak for dyrkaarealer og flystripe bør vernes. Noen steder bør kanten helt ut i Glomma vernes for å få med kantsamfunn av løvskog, der bl.a. Salix daphnoides inngår.

Hed. Tynset. (+ Rendal) Langmyra.

UTM: NP 99,78-79.

Kbl. (M711): 1619 II

Høgde o.h.: 400 m Flyb.

Areal: 800 da

Unders./notat: A. Moen, 29.7.-74

Kryssliste: 29.7.-74 A. Moen.

Litteratur:

Vernestatus/verdi: 1b

Komplekstype/struktur: Eksentrisk høgmyr der ombrerotrof vegetasjon dekker nesten hele myra. Det fins flere elementer med tydelig eksentrisk form (det største er over 100 da) der høljene er lange og smale, strengene dekker størst areal. Dessuten fins store arealer med ombrerotrof trebevokst myr. I V fins en rekke kilder i den markerte laggen som drenerer nordover.

Flora

De ombrerotrofe partiene har artsfattig flora. Bemerkelsesverdig er det at Carex pauciflora vokser ombrerotroft i denne del av landet. De minertrofe partiene er små, men har dels rik vegetasjon og flora. Carex globularis er vanlig. I NV fins Poa remota i fukt-skog.

Vegetasjon: Furu danner glissett tresjikt over størstedelen av myra, men det fins åpne partier der furu bare fins lågvokst og meget spredt på strengene. Både Carex pauciflora og Scheuchzeria er vanlige i høljene der ofte Sphagnum cuspidatum dominerer. Fukt-skoger med dominans av Alnus incana, Picea og Salix pentandra fins i NØ.

Inngrep: Kraftlinje går et stykke i vestkant av myra, og det er hogd endel trær på denne del av myra. I S har det vært tatt torv. Inngrepene har ikke slik karakter at de reduserer verneverdiene i vesentlig grad.

Div.: Det meste av arealet vest for riksvegen, med unntak for dyrkamark, bør vernes. Mot V bør et belte på 50-100 m av fastmarka tas med.

Hed. Tynset. Storrøstfloen i Brydalen.

UTM: PP 03,98-99

Kbl. (M711): 1619 II

Høgde o.h.: 530 m Flyb.

Areal: 1,2 km²

Unders./notat: A. Moen 1.9.-75

Kryssliste: 1.9.-75 A. Moen.

Litteratur:

Vernestatus/verdi: lb

Komplekstype/struktur: Ombrominerotroft myrkompleks med eksentriske høgmyrelementer. Flatmyr dekker 2/3 av arealet. Det er tre tydelige, adskilte eksentriske elementer V for Brya der de to største hver dekker over 100 da. Dessuten fins flere ombrotrofe elementer uten tydelige strukturer. Høgstarrsump er vanlig langs Brya, og flere kilder forekommer.

Flora Det varierte myrkomplekset har rik flora, og ytterligere undersøkelser vil nok bringe for dagen flere arter. Som på Langmyra vokser Carex pauciflora ombrotroft. Dactylorhiza incarnata er vanlig. På furuene er den østlige lavarten Letharia vulpina vanlig.

Vegetasjon: Myra har sjeldent variert vegetasjon. De ombrotrofe partiene har som regel glissett tresjikt av furu, men også åpnere partier forekommer. Mykmattene dominerer høljene som aldri utgjør mer enn 20-30% av de åpne myrpartiene. Hele spektret fra fattig-ekstremrik vegetasjon er godt representert, og både åpne og trebevokste utforminger finns. Ofte er samfunnene høgproduktive myrer som har vært slått. Gjengroing foregår og Salix-kratt brer seg utover flere steder. Kildevegetasjonen har ofte løsbunn, men Drepanocladus exannulatus dominerer ofte. 3 pH-målinger fra kilder varierer mellom 6,3-6,9.

Inngrep: Kraftlinje krysser i Ø. I V går vegen i myrkanten, og grøfter fra vegkanten løper ut over myra. I S fins noen grøfter. Elva Brya løper gjennom myra, og for å unngå endringer i vierkratt, høgstarrumper og flommyrer ved elva må Brya's vannføring ikke endres.

Div.: Bilvegen danner naturlig grense i V, og i Ø må vernegrense gå et stykke inne på fastmarka.